

Юрій ВИННИЧУК

БАНДИТИ З ВЕЛИКОЇ ДОРОГИ

Коли ж Україну „визволили”, то колишні партизанські з’єднання спрямували на боротьбу із так званими „бандпособниками”, якими оголошували будь-кого з місцевих мешканців, щоб потім конфіскувати його майно. Як видно, скажімо, зі “Звіту” командування Української партизанської дивізії ім. С.А. Ковпака “про бойові дії проти українських націоналістів”, “знищено бандитів” аж... одного, зате “вилучено бандпособників (у полон) — 63 чол.”.

З бандитами браві партизани мати справу якось остерігалися, зате з “бандпособниками, тобто безборонними селянами” — завсігда пожалуста. В одному з боїв 6 вересня 1944 р. вони убили десятох і десятох взяли в полон. Цікава деталь: на ту всю “банду” припало 4 (!!!) гвинтівки.

А ось як виглядають подвиги керівника партизанського руху в Україні генерал-лейтенанта Т. Строкача у доповідній ЦК КП(б)У: „При очищенні хутора Ржев убито бандитів 26, захоплено 79, затримано як пособників 181, таких, що ухиляються від призову до Червоної Армії — 46, а 113 таких, що підлягають фільтрації. Виявлено й знищено схронів 65. Захоплено трофеї: ручних кулеметів — 1, автоматів — 8, гвинтівок — 21, пістолетів — 5, гранатів — 150”. І це на 65 (!) схронів і на таку кількість затриманих? Але це нормальна річ для геть усіх звітів: кількість „бандитів” не відповідає жалюгідній кількості зброї.

Подвиги ковпаківців не відзначалися героїзмом. Вони діяли, як карателі: палили садиби тих господарів, у яких квартирували упівці, гвалтували безборонних жінок і неповнолітніх дівчат, мордували старих, забирали в людей одяг, харчі та речі щоденного вжитку. Навіть професійні чекісти відзначали, що ковпаківці, які “займаються мародерством і свавіллям”, населення називає “совітськими бандитами”.

У щоденнику комісара С. Руднева на самому початку карпатського рейду, коли вони перебували на Житомирщині, читаємо: “27 травня 1943 р. стан із продуктами залишається напруженим. Хліба

Коли я бачу у списку „великих українців”, якими нас пригощає „Інтер”, липового героя Стаханова, на якого насправді працювала ціла бригада, або Хрущова, Щербицького, Брежнєва, які душили все українське, нищили Церкву, чи Ватутіна з Ковпаком, то думаю, яким же темним ще є наш народ.

Сидір Ковпак жодних особливих подвигів не вчинив, зате хитро приписав собі чимало тих боїв із німцями, які насправді провели вояки УПА.

нема, картоплі теж. Вирішили послати дві експедиції, а роти і батальйони послали маленькі групи по навколишніх селах... 30 травня... Сьогодні від північної експедиції отримали 100 голів худоби і пудів 200 картоплі...” То все було нагробоване добро, бо далі маємо такі “подвиги”: “розгромили декілька фольварків... По дорозі багато поміщицьких маєтків. Наші забирають коней і худобу... Проходили через чеські колонії. Чехи живуть дуже добре і культурно, нашу появу зустріли надзвичайно тепло. В колонії Малин чехи зібрали 250 пар білизни. У цій колонії нами забрано 50 центнерів білої муки, 10 центнерів сиру...”

Дійшло до того, що люди мусили жалітися німцям на безчинства партизанів Ковпака: “партизани заходять до міста й грабують”.

Партизани полюбили також вдаватися до провокацій, перевдягаючись за українських націоналістів. Про це можна довідатися зі спогадів командира загону Д. Медведєва: “Стало відомо, що в Рівному за

підозрою у вбивстві Геля заарештовано й розстріляно 38 найвідоміших українсько-німецьких націоналістів”. Ця акція вдалася завдяки тому, що Кузнєцов навмисне підкинув на місці вбивства документи бійця УПА. Серед цих паперів була також сфабрикована директива, яка засвідчувала, що вбивця діяв з наказу керівництва ОУН.

“Ми дуже боялися, аби не залишився непоміченим “загублений” Кузнєцовим гаманець”, — пише Медведєв. — Але результати провокації перевершили всі сподівання, й арешти не обмежилися тільки Рівним. Подібні звістки не могли не викликати в нас почуття задоволення”. Ще б пак! Внаслідок провокацій Кузнєцова (а він здійснив також і у Львові замах на заступника губернатора Галичини О. Багера) загинуло кілька тисяч заручників, здебільшого свідомих українців, які насправді не мали нічого спільного з українським підпіллям.

Советська пропаганда возвеличувала рейд ковпаківців, який начебто

“активізував боротьбу трудящих західних областей України проти німецьких окупантів” (УСЭС, том 2, 1988, с. 16), але нотатки партизанського генерала Руднева свідчать про протилежне: „15 червня 1943 р. Націоналістичне село Дerti пройшли без жертв, хоч стрілянина була по втікачах... Увесь район насичений націоналістами... 20 червня... командир розвідгрупи по радіо повідомив, що мав бій з націоналістами 40 хвилин. Має двох убитих... 21 червня... Клецька-Велька на 100% націоналістична... 22 червня. Стоїмо неподалік Ровно... Всі села заражені націоналістами... 23 червня. Робимо зупинку 25 км північно-східніше Ровно... Всі села заражені націоналістами. Часто стріляють з-за рогу, з кущів, з жита тощо...”

При появі ковпаківців селяни воліли ховатися у лісах, а єдиний випадок, коли вони висипали на вулицю, був тоді, коли ковпаківці домовилися, що їх пропустять упівці через річку Горинь.

А що приніс „легендарний рейд” селянам? Тільки посилення німецьких репресій. Десятки українських сіл були знищені.

Та більшість сіл таки знищили советські партизани і палії з диверсійних груп на зразок Зої Космодем’янської, на фото її трупа в підручнику всі школярі могли побачити цікаву табличку з написом: “Поджигатель домов”. Сталін наказом №0428 від 17 листопада 1941 р. вимагав: “Руйнувати і спалювати дотла всі населені пункти в тилу німецьких військ на відстані 40 — 60 км углиб від переднього краю і на 20 — 30 км праворуч і ліворуч від доріг. Для знищення населених пунктів у вказаному радіусі негайно кидати авіацію, широко використовувати артилерійський та мінометний вогонь, команди розвідників, лижників і підготовлені диверсійні групи, споряджені пляшками із запалювальною рідиною, гранатами і підіривними засобами”.

Ось такі “подвиги” й творили Зоя і славні партизани Ковпака.

